

GODA GENNEM 25 ÅR

1993 - 2018

Tekst: Anett Wiingaard

Fotos: Kirsten Bille, GODA, Christian Hansen, Sara Lindbæk, Promoters, Martin Ravn, Anita Schulin, Jasper Simonsen og Lars Wittrock.

Layout og omslag: Eva Tryti

Tryk: Hellerup Lyskopi

GODA er finansieret af Vin & Spiritus Organisationen i Danmark. GODA ønsker at fremme den gode og ansvarlige alkoholkultur og forebygge alkoholmisbrug med særligt fokus på unge.

Sekretariatet er bemandet af sekretariatschef Anett Wiingaard.

GODA · God Alkoholkultur · Løgstørgade 2
2100 København Ø · Tel. + 45 20 25 17 53
info@goda.dk · goda.dk og alkoholdialog.dk

25 års arbejde inden for alkoholforebyggelse

25 år er gået, siden GODA blev indbudt af Sundhedsministeriet til at præsentere foreningens første initiativer over for nationale og regionale forebyggelsesinstanser. Mødet blev startskuddet til et tæt samarbejde med stærke kræfter inden for forebyggelsesverdenen, hvor forebyggelseskonsulenter fra hele landet samledes et par gange om året i GODAs lokaler på tagetagen i Kattesundet for at deltage i idéudviklingen af foreningens initiativer.

Ideer var der nok af. Alkoholforebyggelse var i sin spæde begyndelse, så målgrupper, metoder og medier skulle defineres fra start af. Da vi udgav folderen 'Hvor svært kan det være', målrettet folkeskolens ældste klasser, blev førsteoplaget på 90.000 eksemplarer revet væk på 3 måneder, og i de kommende år blev 360.000 foldere rekvirerede. Folkeskolerne havde nu fået øje på foreningen, og da vi i foråret 98 fik flere forespørgsler om at besøge skoler, tog vi en rask beslutning og fik over sommeren uddannet en flok studerende på orlov til at tage på Road Trip med base i landets tomme sommerhuse, hvorfra de hver dag kunne besøge nye skoleklasser i nye kommuner.

Også på kontoret var der liv. I samarbejde med Rigspolitiet

uddelte landets køreprøvesagkyndige en folder til alle, der bestod deres køreprøve, og flere betjente kom forbi os for at hente mapper til folderne, ligesom vi blev base for flere jyske SSP'ere, når de havde ærinder i København. Utallige lærere, forebyggere og GODA's egne ungekorps har været igennem vores undervisningsprogrammer; enten når vi med den norske psykolog Tore Børtveit - der introducerede metoden 'Den motiverende samtale' (Motivational Interviewing) i Danmark - bød velkommen på en lang række kurser for lærere og studievejledere på det femstjernede Hotel Skt. Petri, eller når vi i vindomblæste feriekolonier trænede gæstelærere, simulatorpiloter og pårørende til trafikofre i at videreformidle vores budskaber ud til hele landet.

Også internationalt fik GODA en plads. Som udpeget medlem af Europæisk Alkohol og Sundhedsforum under EU-Kommissionen blev vores aktiviteter anvendt som inspirationskilde til international forebyggelse ligesom vi i en år-række var en del af en Task Force om unge og trafikikkerhed nedsat af Kommissionen.

Det har været spændende at sætte sig spor i forbyggeelsesverdenen. GODAs første folder til forældre så dagens lys i

1999, og vores idé om gensidig 'kontrakt', hvor ikke alene den unge, men også forælderen forpligter sig i form af at lytte til og støtte den unge, bekræftes nu af forskning om den forebyggende forælderrolle. Undervisningsprogrammer til folkeskolen og ungdomsklubber har været en naturlig del af arbejdet, ligesom vi allerede i 99 udarbejdede guidelines til alkoholpolitikker i ungdomsklubber og i 2004 udsendte en model til udformning af en alkoholpolitik på ungdomsuddannelser. I de senere år har vi haft yderligere fokus på ungdomsuddannelserne inkluderende en folder til forældre, da flere og flere unge i dag er 'alkoholnybegyndere' ved gymnasiestart på grund af den øgede debutalder.

Det har været spændende at være med fra starten af, hvor GODA i samarbejde med andre i feltet arbejdede for at indføre professionelle forebyggelsesmetoder, og til i dag, hvor alkoholforebyggelse for alvor er blevet udbredt, og hvor bevidsthed om metoder er blevet en naturlig del af forebyggelsesarbejdet.

GODA siger tak til alle samarbejdspartnere gennem årene.

Anett Wiingaard, sekretariatschef

Nu bliver det nemmere at følge Sundhedsstyrelsens råd – højst 14 genstande om ugen for kvinder og højst 21 for mænd.

En række producenter og leverandører af alkoholholdige drikke vil fremover mærke deres produkter, så forbrugerne kan se på etiketten, hvor mange genstande flasken indeholder.

Ordningen indføres af praktiske årsager løbende, men på nogle mærker vil det stå allerede her fra efteråret.

”Hvis du ikke vil drikke for meget, må du vide, hvor meget du drikker.”

I Danmark har vi mange smukke genstande. Pas godt på dem!

GODA

Foreningen Gode Alkoholholdninger

Hvad er en genstand?

En genstand er defineret som 12 gram alkohol, hvilket svarer til en almindelig pilser.

En let øl, skattekø 1, svarer til 1/2 genstand.

En gøbel, skattekø 2, svarer til 1 1/2 genstand.

En stærk øl, skattekø 3 og 4, svarer til 1/2-2 genstande.

En flaske vin svarer fra 9 til 13% vol. Det svarer til 4 1/2-6 1/2 genstande.

Et restaurantmåltid (5 cl) med vin svarer fra 15 til 21% vol. Det svarer til 1 1/2-3 genstande.

Et restaurantmåltid (2 cl) med gin, whiskey, vodka eller cognac svarer til 1/2 genstand.

Tæll genstande, men husk, at alkoholgenstande er forskellige - de afbærer på et vægt og værdi, og hvor meget man får spist.

1993

Mærkning af genstande

Et af GODAs første initiativer var en opfordring til producenter og importører om at mærke alkoholholdige produkter med antal genstande. Bevidsthed om genstandsindhold har siden været en vigtig del af GODAs oplysningsarbejde.

1995

Rigspolitiet uddeler GODAs folder

Med tilladelse fra justitsministeriet blev GODAs informationsfolder 'Tillykke med kørekortet' udleveret af de køreprøvesagkyndige sammen med det midlertidige kørekort. I de kommende år blev 180.000 foldere uddelt i alle landets politikredse.

1994

Professionelt dialogredskab til forældremøder

Den første type dilemmakort til brug for forældremøder blev udviklet af 7 amter i samarbejde med GODA og med støtte fra Sundhedsministeriet.

1995

Formanden for Folketingets Retsudvalg indvier GODAs kørselssimulator

GODAs Ford Transit udstyret med en kørselssimulator blev lanceret i 1995 og var at se på landevejene helt frem til år 2007. GODA TEST TOUR var bemandet med piloter, der guide- de de unge når de kørte med en stimuleret promille på ca. 1.

1996

'Eksperimentet' – obligatorisk del af kursus ved frataget kørekort

I videoen 'Eksperimentet' inviteres unge ud på køreteknisk anlæg, hvor de med promiller i blodet med ringe held forsøger at undgå at påkøre testdukker. Videoen var helt frem til 2011 en obligatorisk del af Alkohol-, narko- og trafikkurset ved generhvervelse af kørekort.

1996

Første undervisningsmateriale til gymnasier og HF

Temaet alkohol blev vendt og drejet i fire hæfter målrettet gymnasier og HF. Psykologiske, sociologiske, kulturelle, litterære og biologiske vinkler lagde op til debat og oplysning i undervisningen.

1999

Fyns amt indfører fast gæstelærerordning

I 1999 blev Fyns Amt fast samarbejdspartner for GODAs gæstelærerkorps, så ordningen fortsatte i Fyns Amt de følgende år. Også Nordjyllands Amt fortsatte gæstelærerordningen i en årrække.

1999

Første forældrefolder af 180.000 eksemplarer udsendes

I 1999 udsendte GODA den første folder målrettet forældre. Med en kontrakt, hvor også forældrene forpligter sig, var GODA i overensstemmelse med forskning, der senere har bekræftet betydningen af en tillidsfuld kommunikation mellem unge og forældre ift. unges alkoholforbrug.

2000

90.000 foldere til unge rekvireret på tre måneder

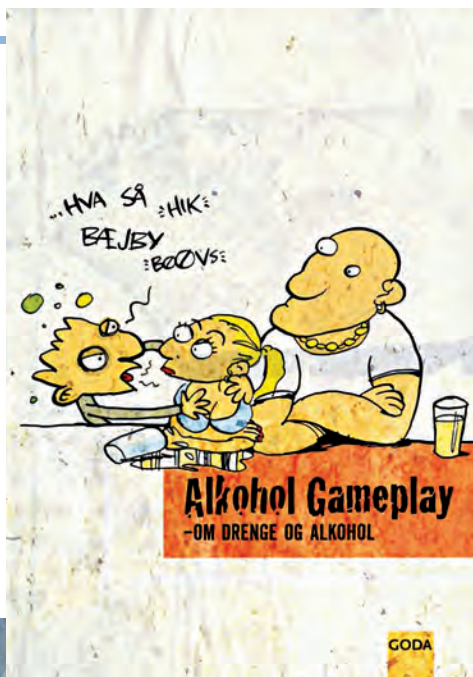
Venner, forældre og fakta om alkohol var nogle af elementerne i folderen 'Hvor svært kan det være', hvor første oplag på 90.000 eksemplarer blev revet væk på tre måneder. I alt udkom folderen i 340.000 eksemplarer.

2001

Forebyggelse målrettet drenge

Med Strids muntre tegninger og med artikler om rolle-modeller kom alkoholforebyggelse målrettet drenge på dagsordenen.

2001

Interaktivt skuespil og pårørende til trafikofre ud på tekniske skoler

Trafikministeren lod startskuddet gå på Hvidovre Tekniske skole, inden en teaterkaravane samt et korps bestående af pårørende til unge trafikofre fortsatte rundt i landet på de tekniske skoler. De to skuespillere var en del af spritbilismekampagnen 'Stodder Med Stil', der løb fra 2001 - 2003. SMS-kampagnen involverede pårørendekorps, teaterkaravane, debatledere og sms-beskeder fredag og lørdag aften til alle tilmeldte unge.

2002

Natteravne underviser for GODA

I samarbejde med Natteravnene uddannede GODA forældre landet over til som frivillige at være ordstyrere på forældremøder ude på landets skoler.

2002

Sikkert natteliv med Danmarks Restauranter & Cafeer

Rundt om i større byer samlede GODA medlemmer af DRC til kurser i sikkert natteliv. Fra 2004 - 2006 var GODA ligeledes en del af en større arbejdsgruppe, der gennemførte et pilotprojekt i Holstebro om trygt natteliv til inspiration for andre kommuner.

2003

Fryspunkt

GODA introducerede metoden 'Den motiverende samtale' i undervisningsprogrammet 'Fryspunkt'. I de kommende år kom flere tusind skolelærere fra hele landet på kursus i anvendelse af forebyggelsesprogrammet, der blev indført som fast forebyggelsestilbud i en årrække i flere amter.

'Det bedste undervisningsmateriale, vi overhovedet har haft.'

Forebygger i Storstrøms Amt.

Fryspunkt | Diskussion

4. SCENE Egne ideer til en god fest

Diskussion i grupper/klassen

1. Hvordan bliver festen bedst mulig for så mange som muligt?
2. Hvad skal man overveje FØR festen begynder (kl. 15)?
3. Hvad skal man være opmærksom på TIL festen?

2003

Sundhedsministeren indledte GODAs 10-års jubilæum

Med en fyldt Landstingssal fejrede GODA 10-års dagen ved en konference, hvor ny viden om unges alkoholforbrug blev formidlet til nationale og regionale instanser.

Sekretariatschef
Anett Wiingaard
og projektleder
Mette Høxbro
lytter til de
mange indlæg
til jubilæet.

2004

International forskning formidles på dansk

Læge Erik Skovenborg stod i perioden 2001-2004 for oversættelsen af internationale artikler inden for den sociale og medicinske alkoholforskning. GODA sponsorerede desuden flere forskningskonferencer arrangeret af SMAB – Scandinavian Medical Alcohol Board.

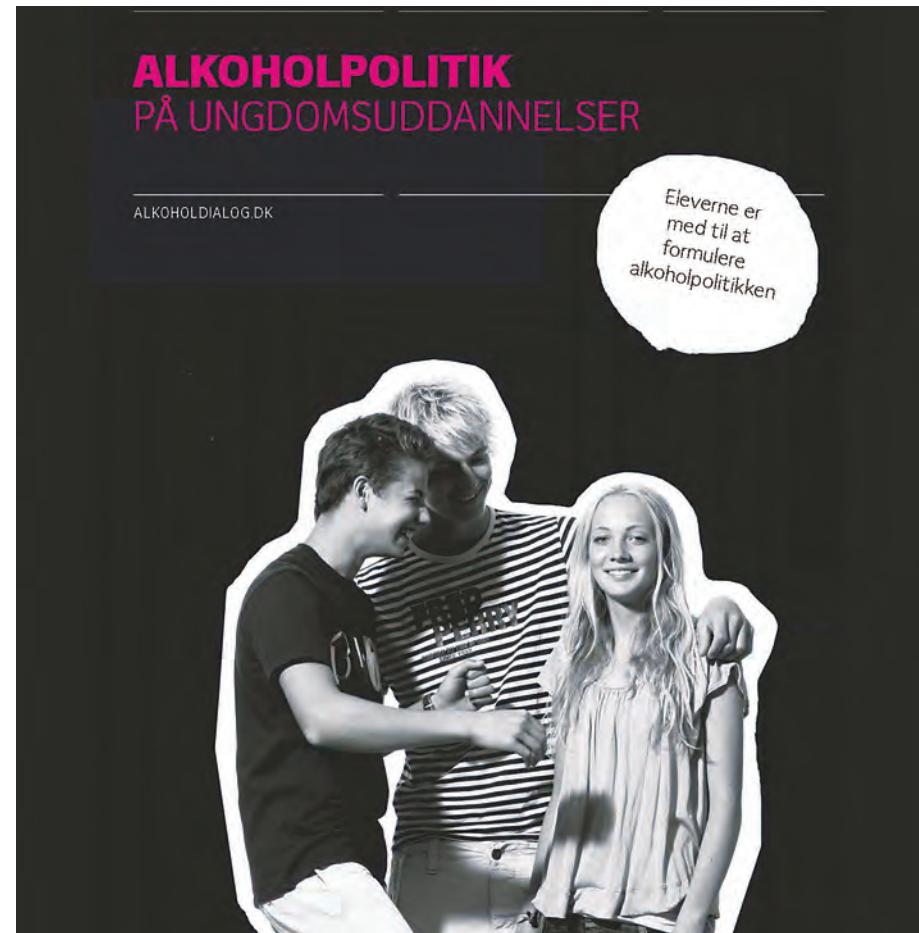

2004

Alkoholpolitik på ungdomsuddannelser

I 2004 udgav GODA den første model til i samarbejde med eleverne at udarbejde en alkoholpolitik på ungdomsuddannelser. I 2011 udkom den i revideret udgave.

Ungdomsklubber blev allerede i 1996 inviteret til et arbejdsseminar om alkoholpolitikker, og i 2003 blev yderligere et inspirationshæfte udsendt.

2005

Alkohol i TV2

Med et seertal på ca. 150.000 pr. udsendelse nåede programmet Rundfunk bredt ud til de unge. GODA udsendte efterfølgende indslagene om alkohol i form af en cd til alle ungdomsuddannelser.

12

2006

Materiale til nyt fag 'Almen studieforberedelse' i gymnasiet

'Jeg synes alle skulle anskaffe sig et klasesæt'. Undervisningsmaterialet 'Ungdom og festkultur' målrettet gymnasier fik rosende ord med på vejen i Gymnasieskolens anmeldelse. Tekstsamlingen går på tværs af faggrænser og lægger op til refleksion over alkoholkulturen.

2006

Kursus i Forældrenetværk

Forebyggere, lærere og klubfolk samlet til ét af GODAs mange kurser i at skabe netværk for forældre ude i kommunerne.

2007

Klar til sidste spritkørsel i GODAs kørselssimulator

Efter 12 år på landevejene var både bil og kørselssimulator nedslidte. Her står piloterne klar til at tage imod festivalgæster.

2008

Pressemøde på Rådhuspladsen

Københavns Teknik- og Miljøborgmester åbnede GODAs kampagne 'Don't drink and drive', der blev indviet på Rådhuspladsen i København, inden den nye simulator kørte videre til andre byer. Simulatoren var udlånt af TOP-25.

2007

Oplysning til konfirmander

I et utraditionelt samarbejde med GODA udleverede præster landet over en folder om alkohol til årets konfirmander.

2009

Niveauopdelt undervisningsmateriale

'Alkoholdialog' er et meget indbydende, grundigt og gennemtænkt bud på alkoholundervisning på flere klassetrin' lød en anmeldelse af GODAs undervisningsmateriale til folkeskolens ældste klasser. I alt blev 7.000 eksemplarer rekvireret af folkeskoler og i de følgende år udkom programmet i tre oplag.

2010

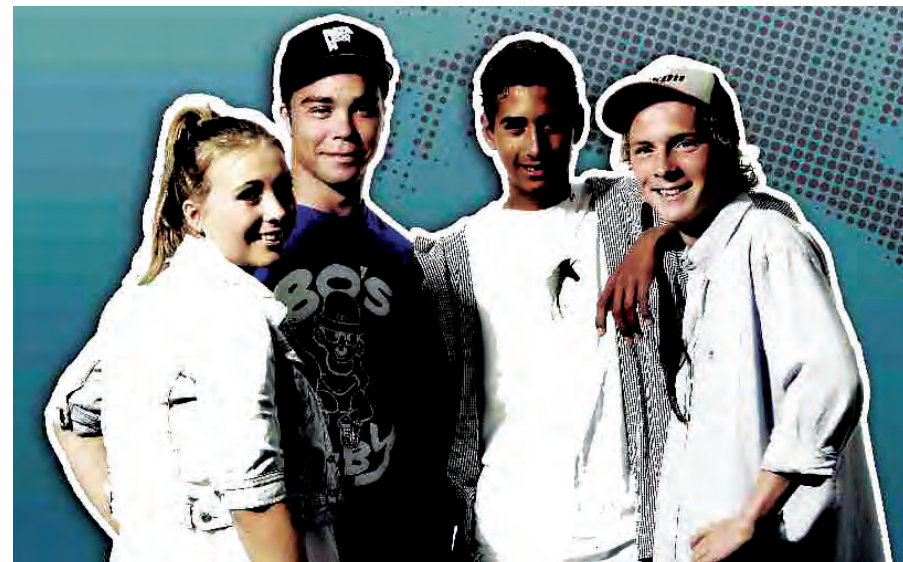
Oprør med myten om flertalsmisforståelser

I samarbejde med MTV opfordrede GODA unge til at lave en minifilm om, hvordan de bliver høje af livet. 32.000 flyers blev omdelt på grundskoler samt ungdomsuddannelser og 200 tv-spot blev vist på MTV.

2011

Guidelines til forældremøder

Allerede en måned efter udsendelsen af første oplag på 8.000 eksemplarer af 'Dialog om alkohol' med redskaber til forældremøder måtte et nyt oplag i trykken. En bannerkampagne med over 1,8 million visninger ledte desuden forældre ind på alkoholdialog.dk/forældre.

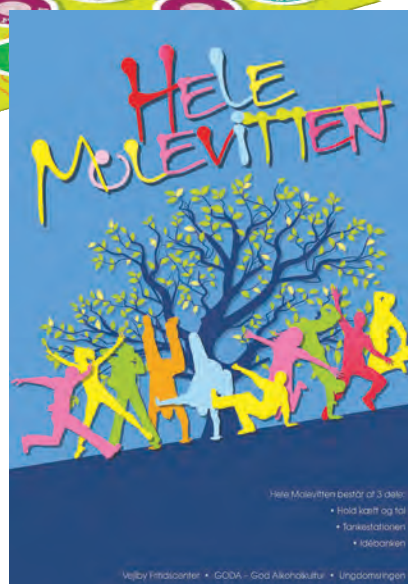

2011

Spil til ungdomsklubber

I samarbejde med Vejlbys fritidscenter blev undervisningsmaterialet 'Alkoholialog' omformet til en række spil, der blev udsendt til Ungdomsringens medlemmer.

2012

Tryk den af

I 2012 og 2013 blev der delt vand og gode råd om en sikker hjemtur ud til Distortion. 70.000 trafikanter så desuden tv-spot på stationerne i hele julemåneden. Kampagnen var i samarbejde med Københavns Kommune.

2012

Spritkørsel i Roskilde

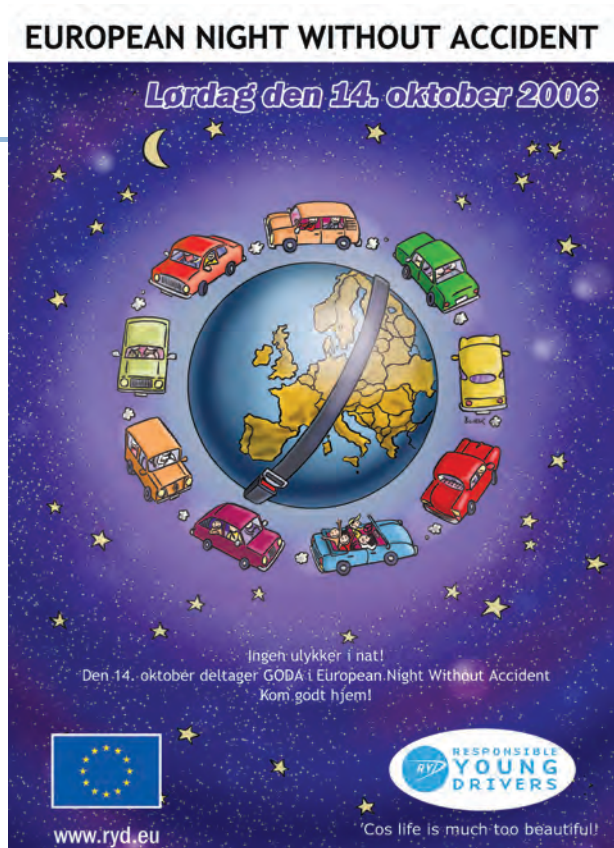
For femte år i træk var GODA til Roskildefestival med en simulator udlånt af TOP-25.

2013

EU mod spritkørsel

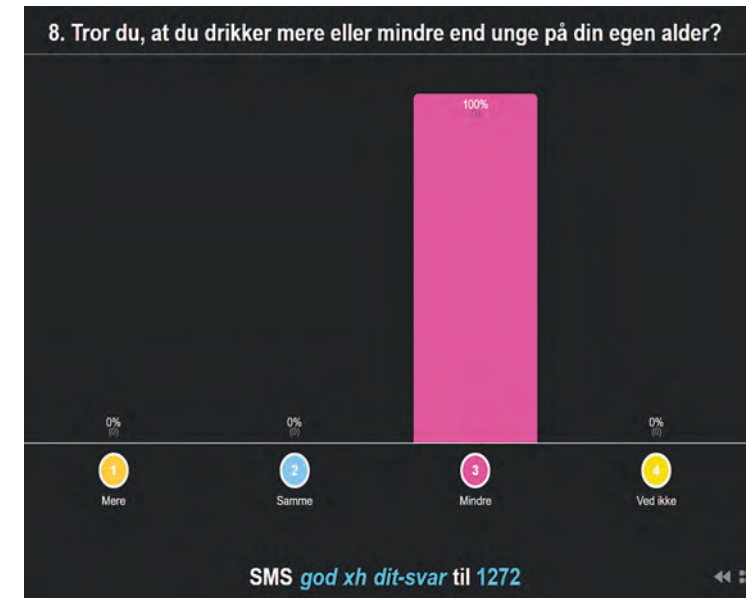
Fra 2006 til 2013 var GODA sammen med 20 andre lande en del af EU-kampagnen 'A Night Without Accidents', hvor unge kampagnemedarbejdere besøgte diskoteker landet over.

2014

Forebyggelse med sms'ere

Med et sms-modul kommer elevernes svar direkte op på tavlen, så læreren kan tage udgangspunkt i klassens holdninger til alkohol. Med et tilsvarende sms-modul til forældre kan deres svar sammenholdes med elevernes.

2013

Film, debatindlæg og artikler om ungdomsrejser

Tre måneder efter, at ungdomsrejser i Prag have været på alle forsider, lagde GODA en film med interviews med den danske ambassadør i Prag, forskere og unge samt en pakke med avisartikler ud på alkoholdialog.dk som oplæg til en nuanceret debat om adfærd på ungdomsrejser.

2015

Refleksion over alkohol-kulturen på Facebook

Spørgsmål på FB 'All Night Long' fik ca. 6.000 unge til at reflektere over deres alkoholforbrug. Over halvdelen svarede, at spørgsmålene fik dem til at tænke mere over det. En pige skrev bl.a.: 'Ja, det gjorde det faktisk. TAK!'

2016

GODA reagerer på episode i Dyrehaven

Da 11 unge blev indlagt på Herlev med livstruende høje promiller efter en samling i Dyrehaven reagerede GODA prompte med at målrette en festguide til 16-årige på Facebook. Omkring 14.000 kikkede ind på de gode råd ligesom 3.000 forældre videregav til deres teenagere. Alle gymnasier fik desuden tilsendt en plakat og link til undervisningsmateriale.

2016

#HEJfest #FARVELkniv

Bag en kampagne om sikkert natteliv målrettet unge i København stod foruden Københavns Kommune og Københavns Politi en række af aktører, der talte Natteravnene, HORESTA, DRC og GODA.

2017

Plakater, forældrefoldere og undervisningsmateriale ud på gymnasier

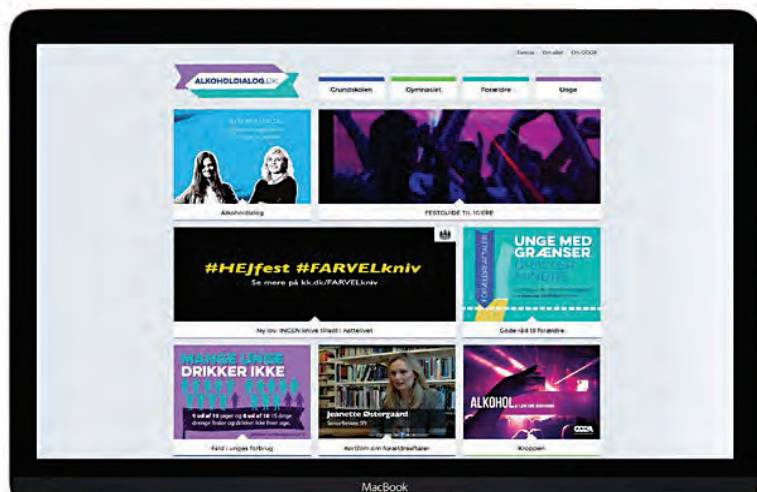
Årets plakat til gymnasier blev udsendt sammen med link til elektronisk undervisningsmateriale og folder til uddeling til forældre.

2017

GODA på Folkemødet

I bogen 'Små visioner' fortælles om den forskel for samfundet, som 100 danske organisationer gør, deriblandt GODA. I Det Kriminalpræventive Råds telt holdt GODA desuden oplæg om balancegangen mellem unge, alkohol og fester.

2018

Festguide på Facebook

Formanende råd om ikke at drikke på tom mave, tjekke antal genstande m.v. er et vanskeligt budskab at sælge, men GODAs festguide på Facebook har stort set kun fået positive kommentarer fra de unge. De gode råd blev lagt ud på 'All Night Long – GODA' i august på det tidspunkt, hvor gymnasiernes introfester blev afholdt. Festguiden har været promoveret ved gymnasiestart på FB både i 2016, 2017 og 2018 og i alt 46.000 unge har klikket ind og læst de gode råd.

2018

70.635 besøgende

70.635 besøgende var inde på hjemmesiden alkohol-dialog.dk i 2018. Ligesom de foregående år var besøgsantallet steget, fra 2017 til 2018 var stigningen 27%. Hjemmesiden er opdelt i fire undersider målrettet henholdsvis folkeskolelærere, gymnasieledere, elever og forældre. Til hver målgruppe findes materialer, tips og værktøjer til at håndtere alkohol.

2018

Dialogspil om trivsel og festkultur

I samarbejde med Hillerød Kommune udvikledes et dialogspil om trivsel og festkultur. Formålet er at få nystartede gymnasieelever til at diskutere de spilleregler, der kan skabe et trygt fællesskab for hele klassen. Også alkoholkulturen er på dagsordenen for at få de unge til at sige fra over for drikkepres og passe på hinanden til festerne. Spillet 'Den bedste klasse' blev udleveret til ungdomsuddannelser i Hillerød Kommune.

2018

Novellekonkurrence

Siden 2013 har GODA udskrevet novellekonkurrencer for udskolingsklasser med temaet Unge & alkohol, og i 2018 indsendte lærere 360 udvalgte noveller, hvoraf de tre bedste blev præmieret med penge til klassekassen. Da novellerne giver et værdifuldt indblik i unges tanker om alkohol, indgår ca. 1.300 noveller fra årene 2013 - 2015 i en database på Sociologisk Institut til forskningsøjemed.

Promillen rammer hårdt

Der går ½ til 1 time, inden man kan mærke alkoholen. Driker man meget alkohol på kort tid, kan det være livsfarligt. Hvis man ikke har erfaring med at drikke alkohol, kan man blive overrasket over, at virkningen først kommer lang tid efter, at man har drukket.

Bliver en kammerat dårlig af alkohol, skal der straks tilkaldes en voksen eller ringes 112.

Der går ½ til 1 time, inden man mærker alkoholen.

2018

Folder til forældre til unge 16+

Da det nye kuld 1. g'ere startede i august kunne mange gymnasier tilbyde en folder til intromøderne for forældrene. Folderen er udarbejdet af GODA i samarbejde med Hillerød og Halsnæs Kommune og indeholder gode råd til at lave aftaler samt give de unge den nødvendige viden om alkohol. Oplaget på 16.000 foldere blev rekvireret af gymnasier fordelt over hele landet. I 2017 blev folderen rekvireret i 15.000 eksemplarer.

2018

Unge kommentarer på Facebook

- “ Læs lige inden gymfesterne ”
- “ nogle gode tips ”
- “ Hahaha måske man skulle huske de ting for en sikkerheds skyld smukke haha ”
- “ husk det nu søde skat. Ellers går det galt, når jeg ikke kan 'passe på dig' ”

www.goda.dk
GODA-Foreningen Gode Alkoholdninger

GODA GENNEM 25 ÅR
1993 - 2018